

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Bakalářský studijní program Ekonomika a management,
studijní obor: Finanční řízení podniku
realizovaný na Vyšší odborné škole ekonomické Zlín

NÁVRH NA ZDOKONALENÍ SYSTÉMU FINANCOVÁNÍ ZDV FRYŠTÁK

Bakalářská práce

Vypracoval: Petra Vitovská
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan Zavrtálek

Zlín 2006

ABSTRAKT

Snahou mé bakalářská práce je pomocí finanční analýzy navrhnout řešení na zdokonalení systému financování ZDV Fryšták v období 2002 – 2004. Při jejím sestavení jsem vycházela ze základních účetních výkazů, kterými byly rozvaha a výkaz zisků a ztrát. Použila jsem základní metody rozboru finančního zdraví. Zaměřila jsem se na rozbor rozvahy, výkazu zisků a ztrát a rozbor základních poměrových ukazatelů. Pokusila jsem se také analyzovat Altmanův model a index IN.

Poděkování

Chtěla bych tímto prostřednictvím poděkovat zaměstnancům ZDV Fryšták, zvláště svému vedoucímu Ing. Milanu Zavrtálkovi za pomoc při vypracování mé bakalářské práce a za veškeré poskytnuté informace a věnovaný čas.

Souhlasíme – nesouhlasíme ^{*)} s tím, aby bakalářská práce byla k dispozici v knihovně pro potřeby studentů bakalářských studijních programů realizovaných na Vyšší odborné škole ekonomické, Zlín.

Ve Fryštáku dne 8. prosince 2005

.....
podpis zástupce firmy

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Návrh na zdokonalení systému financování ZDV Fryšták“ vypracovala samostatně pod vedením předsedy zemědělského družstva Ing. Milana Zavrtálka.

K práci jsem použila literatury a pramenů uvedených v seznamu.

Ve Zlíně 5. prosince 2005

.....
podpis

^{*)} nevyhovující škrtněte

OBSAH

1.	ÚVOD	9
I.	TEORETICKÁ ČÁST	10
2.	FINANČNÍ ANALÝZA	10
2.1.	Účetní výkazy	12
2.1.1.	Rozvaha	13
2.1.2.	Výkaz zisků a ztrát	14
2.1.3.	Přehled o peněžních tocích	15
2.2.	Metody a postupy finanční analýzy	16
2.3.	Analýza absolutních a rozdílových ukazatelů	17
2.4.	Analýza poměrových ukazatelů	19
2.4.1.	Ukazatele rentability	19
2.4.2.	Ukazatele aktivity	20
2.4.3.	Ukazatele zadluženosti	22
2.4.4.	Ukazatele likvidity	23
2.5.	Analýza soustav ukazatelů	25
2.5.1.	Pyramidový rozklad	25
2.5.2.	Altmanův model	26
2.5.3.	INDEX IN	26
II.	ANALYTICKÁ ČÁST	28
3.	PŘEDSTAVENÍ FIRMY	28
3.1.	Popis podniku	28
3.2.	Historie a charakteristika	29
3.3.	Majetkoprávní vztahy	29
3.4.	Zaměstnanci	30
3.5.	Výrobky a služby	30
3.6.	Zákazníci	31
4.	FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ZDV FRYŠTÁK	32
4.1.	Analýza absolutních ukazatelů	32
4.2.	Procentní rozbor a rozbor trendů a rozvahy	32
4.2.1.	Základní pohled na rozvahu	33
4.3.	Procentní rozbor trendů výkazu zisků a ztrát	36
4.3.1.	Základní pohled na výkaz zisků a ztrát	37
4.4.	Hodnocení na základě poměrových ukazatelů	41
4.4.1.	Ukazatele rentability	42
4.4.2.	Ukazatele aktivity	43
4.4.3.	Ukazatele zadluženosti	46
4.4.4.	Ukazatele likvidity	49
4.5.	Analýza soustav ukazatelů	50
4.5.1.	Pyramidový rozklad	50

4.5.2. Altmanův model	52
4.5.3. Index IN pro zemědělství.....	52
4.6. Návrh na zdokonalení systému financování	54
5 ZÁVĚR.....	57
RESUMÉ	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
SEZNAM POUŽITÝ GRAFŮ A OBRÁZKŮ	62
SEZNAM TABULEK	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Nedílnou součástí každého managementu je zpětná vazba, která rychle a dobře informuje manažera o tom, zda je jeho činnost úspěšná. Účetní informace nám poskytují poměrně komplexní přehled o tom, jak je podnik ve své činnosti úspěšný. Každý podnik má své specifické cíle, jejichž stupeň naplnění slouží jako kritérium úspěšnosti daného podniku. Přesto můžeme definovat cíl, který je všem podnikům víceméně společný, a to, že cílem podniku je uspokojivá rentabilita vložených kapitálových prostředků spolu s trvalým zachováním finanční situace umožňující rozvoj podniku.

A právě proto, abychom mohli měřit úspěšnou činnost podniku, ale také minulé, současné, budoucí hospodaření, a odpovědět na mnohé otázky týkající se pohybu kapitálu či posoudit finanční zdraví podniku, používáme finanční analýzu.

Abych úspěšně naplnila tento cíl, provedu nejdříve výběr a rozbor literárních pramenů zaměřených na tuto problematiku, dále zhodnotím současné trendy vývoje podniku, na základě kterých zanalyzuji dosavadní finanční situaci s návrhem doporučení zlepšení hospodaření firmy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

FINANČNÍ ANALÝZA

Účelem a smyslem finanční analýzy je provést, s pomocí speciálních metodických prostředků, diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytit všechny jeho složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit blíže některou ze složek finančního hospodaření. Jedná se například o analýzu rentability, analýzu zadluženosti, analýzu likvidity apod.

Finanční analýza je soubor metod, které umožňují determinovat relativní postavení společnosti na základě analýzy její ekonomické situace pomocí souborů indikátorů.[1]

Zabývá se vlastně finančním zdravím podniku. Její výsledky slouží ke kontrole podnikového dění, poznání silných a slabých stránek podniku a jsou důležité pro podnikové rozhodování a hodnocení výsledků strategie.

Finanční analýzu bychom mohli nazvat obecně i analytickou (rozborovou) činností, která se skládá ze dvou neoddělitelně spjatých kroků.

První částí je samotná analýza. Jde v ní o to zkoumaný jev ideálně rozložit na jednotlivé dílčí části a to tak, abychom dospěli k hlubšímu pochopení zkoumaného jevu. Tyto části mají vliv jedna na druhou a tím také na celek. Druhá část spočívá v syntéze. Jejím smyslem je shrnout poznatky, které jsme získali analytickou činností.

Jakmile si každý zkoumaný jev takhle rozebereme, jsme schopni si vytvořit ucelený pohled na celek, zjistit jaké jsou vazby mezi jednotlivými částmi a následně vytvořit závěry. Tento postup je spjat s každou analytickou činností, nejinak je to i u finanční analýzy.[1]

O finanční situaci firmy a o její hospodaření mají zájem se dozvědět podrobněji čtyři hlavní zájmové skupiny:

- krátkodobí věřitelé
- dlouhodobí věřitelé
- akcionáři
- management

Hledisko a cíl finanční analýzy jsou u každé skupiny odlišné, protože se liší finanční vztah k analyzovanému podniku. Zvláštní roli v této věci má management firmy, protože ten musí porozumět všem třem ostatním externím pohledům.[1]

Přístup krátkodobých věřitelů

Krátkodobí věřitelé, jako komerční banky, dodavatelé či obchodníci, se zajímají především o likviditu, schopnost firmy generovat peníze a splácet své závazky.

Z pohledu krátkodobých věřitelů se bude analýza zabývat především kvalitou a pohybem krátkodobých aktiv a krátkodobých závazků a časováním peněžních toků (od tvorby a prodeje zásob přes fakturaci a inkaso pohledávek až po úhradu závazků). Jestliže analýza likvidity vyvolá u krátkodobých věřitelů pochybnosti, začnou se zajímat o solventnost firmy. Nevěnují až tolik pozornosti ziskovosti firmy.

Přístup dlouhodobých věřitelů

Dlouhodobí věřitelé, jako např. držitelé obligací anebo penzijní fondy a pojišťovny, kteří půjčují peníze na několik let, se rovněž zajímají krátkodobou likviditou.

Tato skupina se většinou zajímá o dlouhodobou solventnost.

Dlouhodobí věřitelé provádějí analýzu očekávané finanční budoucnosti firmy a hodnotí stabilitu jejich peněžních toků a jejich budoucích příjmů do doby splatnosti závazků.[1]

Přístup akcionářů

Akcionáři se zajímají o likviditu, solventnost a o vztah mezi budoucími zisky a cash flow k dlouhodobým závazkům (dluhům).

Analýza z pohledu akcionářů se zaměřuje na odhad budoucích očekávaných výnosů a na vlastní jmění. Akcionáři přistupují ke krátkodobé likviditě a schopnosti obsloužit a splatit dlouhodobý dluh z pohledu jejího vlivu na akcionářské riziko.[1]

Přístup managementu

Management si je vědom své primární úlohy – maximalizovat hodnotu akcií. Rovněž je pověřen zodpovědností za udržení dostatečné likvidity, uspokojení závazků věřitelů a získání dostatku kapitálu z obou zdrojů jak prostřednictvím půjček, tak prostřednictvím nových akcionářských investic. Proto musí manažery zajímat finanční analýza také z pohledu dlouhodobého i krátkodobého věřitele.[1]

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku, neboť zajišťuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností. Je předmětem úzce spojena s finančním účetnictvím, které poskytuje data a informace pro finanční rozhodování prostřednictvím základních finančních výkazů, rozvahy, výkazu zisků a ztrát a přehledu o peněžních tocích (cash flow). Tyto výkazy jsou sestaveny na podkladě finančního účetnictví jako procesu, který shromažďuje, eviduje, třídí a dokumentuje údaje o hospodaření podniku. Zdrojem pro finanční analýzu jsou i další zdroje z oblasti vnitropodnikového účetnictví, ekonomické statistiky, peněžního a kapitálového trhu.[2]

Účetní výkazy

Účetnictví a účetní výkazy by měly být koncipována tak, aby uspokojovaly potřeby finančního řízení a rozhodování. Nedostatkem účetních informací z hlediska finančního řízení je však to, že zobrazují minulost a neobsahují výhledy do budoucna. Poskytují finančnímu manažerovi údaje momentálního typu, v podobě převážně stavových absolutních veličin uváděných k určitému datu, resp. tokových veličin za určité období, které jednotlivě mají malou vypovídací schopnost. Samotné souhrnné výstupy neposkytují úplný obraz o hospodaření a finanční situaci podniku, o jeho silných a slabých stránkách, nebezpečích, trendech a celkové kvalitě hospodaření.[2]

K překonání těchto nedostatků se proto využívá finanční analýza jako formalizovaná metoda, která poměruje získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost, umožňuje dospět k určitým závěrům a celkovému hospodaření a finanční situaci podniku, podle nichž by bylo možné přijmout různá rozhodnutí. Finanční

analýza představuje ohodnocení minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku.[2]

Podle zdrojů, které jsou subjektu provádějícím finanční analýzu přístupné, rozlišujeme analýzu externí a interní. Externí analýza se opírá o zveřejňované a jinak dostupné informace. Naproti tomu tzv. interní analýza je jiným názvem pro rozbor hospodaření podniku, při kterém má interní analytik k dispozici všechny údaje finančního, manažerského a nákladového účetnictví, statistická, plánová a kontrolní data.

Primárním informačním zdrojem je tedy sám podnik. Zprostředkovaně poskytují informace o podniku i další instituce, či firmy specializované na poskytnutí informací o platební schopnosti podniku a další. Státní orgány stanovují především způsob vedení účetnictví, dále určují, jaké informace, v jaké struktuře, kdy a komu je podnik povinen poskytnout.[3]

Rozvaha

Rozvaha neboli bilance ukazuje finanční situaci firmy – stavu jejího majetku a závazků k určitému datu. K tomu, aby firma (i jakýkoliv jiný subjekt) mohla podnikat, vytvářet, uspokojovat, potřebuje určité zdroje (vlastní nebo cizí, dlouhodobé nebo krátkodobé), které se snaží vhodně využívat:

- vytvořit potřebné zázemí – budovy, zařízení, technologie, které jsou nezbytné dlouhodobě (stálá aktiva)
- organizovat provoz – peníze na nákup, zásoby, výrobky, zboží (oběžná aktiva).

Informace, které můžeme získat z manažerské rozvahy, nám podávají přehled využití zdrojů k danému okamžiku v potřebné struktuře či komplexní pohled na skladbu zdrojů a způsob jejich využití.

Pro potřeby na nižších úrovních je dostatečné někdy sledovat pouze vybrané položky. Rozvaha sama o sobě představuje statický pohled – tím, že měří zdroje a jejich využití ke konkrétnímu časovému okamžiku. Nedovoluje zvážit, zda je to stav k lepšímu či k horšímu. Je vhodné, je-li doprovázena výkazem cash flow, který umožňuje dynamicky porovnat jednotlivé stavy.[6]

Výkaz zisků a ztrát

Výkaz zisků a ztrát podává informace o pohybu peněz za určité období a podává přehled o:

- nákladech, tj. kolik peněz firma vydala během určitého období (za platy zaměstnanců, materiál, režii, daně atd.)
- výnosech, tj. kolik peněz firma získala během určitého období z prodeje svých výrobků a služeb.

Rozdíl mezi výnosy a náklady vytváří zisk, resp. ztrátu za běžné finanční období.

Z hlediska analýzy finančního zdraví mají největší význam tržby, provozní hospodářský výsledek, nákladové úroky a hospodářský výsledek za běžnou činnost. Rozvoj finančních trhů, velký počet kapitálových společností, internacionalizace obchodu a podnikání, vyšší rizika finančních obtíží, zániku a spojování společností a návazný rozkvět finanční analýzy – to vše klade zvýšené nároky na finanční informace. Současná generace je svědkem revoluce ve finančním výkaznictví:[2]

- rostou požadavky na množství informací, které se musí zveřejňovat a tyto požadavky podléhají častým změnám,
- menší význam se přikládá zisku a více zveřejněným finančním a jiným datům pro burzovní veřejnost, především ve spojených státech,
- finanční informace se odvracejí od zisku a aktuálního účetnictví a přiklánějí se k peněžním tokům, včetně informací, založených na diskontování budoucích peněžních toků.

V duchu těchto změn se stala součástí účetní závěrky příloha. Obsahuje charakteristiku podniku, informace o používaných účetních metodách, o aplikaci obecných účetních zásad a přehled o peněžních tocích. Příloha přispívá k objasnění skutečností, které by měli znát uživatelé účetních informací, aby si mohli vytvořit správný úsudek o finanční situaci a hospodářských výsledcích na základě finanční analýzy.

V rámci informací o účetních metodách se uvádějí zejména tyto skutečnosti:

- způsob oceňování zásob, investičního majetku vytvořeného vlastní činností, cenných papírů a majetkových účastí,
- změny způsobů oceňování, postupů odepisování, postupů účtování, uspořádání položek účetní rozvahy a obsahového vymezení těchto položek,
- způsob sestavení odpisových plánů pro investiční majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů.

Informace o účetních metodách a jejich změnách jsou pro finanční analýzu důležité pro posouzení srovnatelnosti dat v časové řadě. Důležitými doplňujícími informacemi jsou především pohledávky a závazky po lhůtě splatnosti a nedobytné pohledávky.[2]

Přehled o peněžních tocích

Úkolem finančního řízení je zajistit, aby majetek firmy rostl. Hlavním trvalým a bezpečným zdrojem financování jeho růstu je zisk. To však nestačí – podnik musí mít dostatek peněžních prostředků k tomu, aby mohl v potřebnou dobu zaplatit své závazky. To všechno jsou peněžní výdaje podniku. Aby je mohl uskutečnit, musí mít i peněžní příjmy. Hlavním peněžním příjmem jsou tržby při prodeji za hotové, inkaso pohledávek, úvěry od banky a hotovostní vklady majitele. Peněžní příjmy pak představují trvalý peněžní tok.

Proč se liší zisk od cash flow? Proč kromě zisku musí podnik sledovat i cash flow? Je to proto, že [8]:

- existuje rozdíl mezi pohybem hmotných prostředků a jejich peněžním vyjádřením,
- existuje časový nesoulad mezi hospodářskými operacemi vyvolávajícími náklady a jejich účetním zachycením,
- se používají různé účetní metody (odepisování, oceňování), což vede k rozdílům mezi výnosy a příjmy, mezi náklady a výdaji a mezi ziskem a cash flow,
- zisk vychází vždy z rozdílu mezi výnosy a náklady, zatímco koncepce cash flow je důsledně založena na příjmech a výdajích a vyjadřuje reálné toky peněz a jejich zásob v podniku.

Metody a postupy finanční analýzy

Data získaná z účetních výkazů lze zpracovat do řady ukazatelů finanční analýzy. Podle nástrojů, které slouží k výpočtu ukazatelů, se používají následující metody:[7]

Elementární metody, ve kterých jsou zpracovány zjištěné údaje a z nich údaje odvozené, tj. ukazatele. Tyto metody jsou nejsrozumitelnější a nepřístupnějším odborným ekonomickým pracovníkům podnikatelské sféry, neboť pracují většinou s údaji z účetních výkazů a z matematických operací nejčastěji používají součet, rozdíl, podíl a procentní počet, které lze dělit dále na:

- Analýzu absolutních a rozdílových ukazatelů
 - trendy
 - fondy finančních prostředků
 - procentní ukazatele
- analýzu poměrových ukazatelů
 - ukazatele rentability
 - ukazatele aktivity
 - ukazatele zadluženosti a finanční struktury
 - ukazatele likvidity
- analýzu soustav ukazatelů
 - pyramidové rozklady
 - Altmanův model
 - Index IN

Vyšší metody, které mají universální použitelnost a je třeba jejich výsledky porovnat s dalšími metodami a s odbornými ekonomickými hodnoceními a úvahami. K jejich uplatnění a k interpretaci jejich výsledků je zapotřebí hlubších znalostí obecné a matematické statistiky i dalších speciálních nástrojů. Jejich použití je vhodné u specializovaných finančně analytických firem a útvarů, kde se s elementárními metodami vzájemně doplňují a zvyšují tak vypovídací schopnost zpracovaného souboru. V zásadě lze vyšší metody rozdělit na dvě velké skupiny:

- metody matematické statistiky,
- metody pouze částečně využívající matematickou statistiku, popř. pracující s jinými přístupy.

Analýza absolutních a rozdílových ukazatelů

Absolutními ukazateli jsou takové údaje, které pro potřebu hodnocení nemusíme upravovat, ale použijeme je přímo k rozboru vývojových trendů a k rozboru procentnímu – jsou to přímo jednotlivé položky účetních výkazů.

Posouzením změn absolutních ukazatelů v čase se zabývá analýza vývojových trendů neboli vertikální analýza. Tak můžeme porovnat vývoj jednotlivých položek účetních výkazů za několik let a zároveň si z tohoto vývoje odvodit pravděpodobnou výši určité položky do budoucnosti.

Při dobré znalosti podnikatelské jednotky i jejího ekonomického okolí je možné modelovat absolutní výši jednotlivých řádků výkazu zisků a ztrát z ukazatelů vývojových trendů běžného a předchozího účetního období. Analytik při této prognóze musí vyloučit všechny náhodné vlivy, které nějakým způsobem působily na vývoj určité položky. Zároveň je třeba zahrnout do budoucího vývoje všechny objektivně předpokládané změny (inflace, avizované úpravy cen energií, výsledky z provedené marketingové studie).

Při rozboru výkazu z roku n určuje (6):

- a) absolutní výše změny jednotlivých položek

$$\text{změna roku } n = \text{hodnota roku } n - \text{hodnota roku } (n-1)$$

- b) procentní vyjádření změny jednotlivých položek

$$\text{změna roku } n \text{ k roku } (n-1) \text{ v } \% = \text{absolutní výše změny} * 100 / \text{hodnota roku } (n-1)$$

Ukazatele rozdílové získáme z rozdílu některých položek aktiv a pasiv rozvahy. Protože v rozvaze jsou údaje vykázány k určitému datu, pak rozdílové ukazatele jsou rozdílem stavových ukazatelů. Taky se někdy nazývají fondy finančních prostředků. V praxi se používají různé typy čistých fondů finančních prostředků, ke kterým nejčastěji patří:

- a) **čistý pracovní kapitál** – tento ukazatel je odrazem financování oběžného majetku firmy a je vypočítán ze vztahu

$$\check{C}PK = \text{celková oběžná aktiva} - \text{celkové krátkodobé dluhy}$$

Vzájemný poměr mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky je ukazatelem platební schopnosti podniku. Čím má firma více oběžných aktiv než krátkodobých závazků, tím více by měla být schopna uhradit své finanční závazky. Tento vztah je však ovlivněn strukturou aktiv a jejich schopnost se rychle změnit na peníze. Mezi základní negativní vlivy, které výrazně snižují vypovídací schopnost čistého pracovního kapitálu patří:

- nevymahatelné nebo jen obtížně vymahatelné pohledávky,
- neprodejné nebo jen pod cenou prodejné zásoby hotových výrobků
- zbytečně vysoké zásoby surovin a materiálu.

- b) **čisté pohotové výrobky** – přesněji ukazatele, který zachytí obraz finanční situace firmy, získáme následujícím výpočtem:

$$\check{C}PP = \text{pohotové finanční prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky}$$

Tímto výpočtem získáme informaci o likviditě právě splatných závazků firmy. Pod výrazem právě splatné závazky rozumíme závazky, jejichž doba splatnosti je k aktuálnímu datu a starší.

- c) **čisté peněžní pohledávkové finanční fondy** – jsou kompromisem, který by měl eliminovat nedostatky předchozích rozdílových ukazatelů. Vypočteme jej následujícím způsobem:

$$\check{C}PPFF = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} - \text{nelikvidní pohledávky} - \text{krátkodobé závazky}$$

Procentní ukazatele jsou procentem vyjádřené jednotlivé položky účetního výkazu vztahované k jedné z těchto položek, která je tedy základem k procentnímu vyjádření a bývá nazývána vertikální analýzou. U výkazů zisků a ztrát se za tuto položku, která představuje

základ, bere zisk, popř. tržby. Stejně tak u rozvahy je možné stanovit, kolik procent činí jednotlivé položky výkazů a celkových aktiv, případně pasiv.[6]

Analýza poměrových ukazatelů

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele. Jsou formou číselného vztahu, do kterého jsou uváděny finančně účetní informace. Poměrové ukazatele se běžně vypočítávají vydělením jedné položky (skupiny položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují co do obsahu určité souvislosti. Konkurence a výběr ukazatelů je podřízen hlavně tomu, co chceme změřit, musí být relevantní zkoumanému problému či prováděnému rozhodnutí.

Hlavní důraz z hlediska finančního manažera i ostatních uživatelů je kladen na vypovídací schopnost poměrových ukazatelů, vzájemné vazby a závislosti a způsob jejich interpretace a hodnocení. Pokud se týče velikosti vypočtených hodnot jednotlivých ukazatelů, je častým omylem představa, že lze stanovit nějaké pevné „doporučené“ či dokonce „optimální“ hodnoty poměrových ukazatelů, které mají univerzální platnost. Ekonomická realita není takto jednoduchá a poměrové ukazatele nepředstavují naprosto přesná měřítka pro sledované charakteristiky hospodaření podniku, ale mají víceméně pravděpodobnostní charakter.[9]

Ukazatele se většinou sdružují do skupin, přičemž každá skupina se váže k některému aspektu finančního stavu podniku. Můžeme je rozdělit do 5 následujících skupin:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele likvidity,

Uvedeny pouze ukazatele, které jsou adekvátní zvolenému podniku.

Ukazatele rentability

Rentabilita, neboli výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

Rentabilita je obecně definována jako poměr zisku a vloženého kapitálu. Termín vložený kapitál se zpravidla používá ve třech různých významech. Podle toho jaký význam je v konkrétním případě tomu pojmu přiřazen se rozlišují tři základní ukazatele rentability:

- rentabilita celkového kapitálu (RCK)
- rentabilita vlastního kapitálu (RVK)
- rentabilita tržeb (RT)

Ukazatelů rentability se používá pro hodnocení a komplexní posouzení celkové efektivnosti podniku.

Konstrukce těchto ukazatelů se proto může lišit nejen podle toho, jaký vložený kapitál se dosazuje do jmenovatele zlomku, ale také podle toho jaký zisk se dosazuje do čitatele. Je nutno mít na zřeteli, jaké údaje se přebírají z výkazu zisku a ztrát a z rozvahy.[9]

Rentabilita celkového kapitálu – vyjadřuje celkovou efektivnost podniku, resp. produkční sílu.

$$RCK = \text{zisk před úroky a zdaněním} / \text{celková aktiva}$$

Rentabilita vlastního kapitálu – vyjadřuje výnosnost kapitálu vloženého do podniku.

$$RVK = \text{čistý zisk} / \text{vlastní kapitál}$$

Rentabilita vlastního kapitálu by měla být vyšší než rentabilita celkového kapitálu.

Rentabilita tržeb vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisk při dané úrovni tržeb.

$$RT = \text{čistý zisk} / \text{tržby}$$

Ukazatele aktivity

Jedná se o ukazatele typu rychlost obrátu nebo doba obrátu. Nejčastěji se sleduje obrat zásob, pohledávek, závazků a celkového kapitálu.

Rychlost obratu zásob znamená počet obrátek tzn. kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětný nákup zásob.

$$ROZAS = \text{tržby} / \text{zásoby}$$

Rychlost obratu pohledávek vyjadřuje, jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky

$$ROPOHL = \text{Tržby} / \text{Pohledávky}$$

Rychlost obratu závazků vyjadřuje jak je podnik rychle schopen splatit své závazky

$$ROZAV = \text{tržby} / \text{závazky}$$

Rychlost obratu celkového kapitálu vyjadřuje absolutní číslo, které udává kolikrát do roka se obrátí hodnota celkového kapitálu.

$$ROCK = \text{Tržby} / \text{Celkový kapitál}$$

Doba obratu vyjadřuje, za kolik dní se obrátí zásoby, pohledávky, závazky či celkového kapitálu ve vztahu k tržbám. Doba obratu by měla být co nejkratší.

$$\text{Doba obratu obecně} = 360 / \text{obratovost}$$

$$DOZAS = \text{zásoby} / \text{tržby} * 360$$

$$DOPOHL = \text{pohledávky} / \text{tržby} * 360$$

$$DOZAV = \text{závazky} / \text{tržby} * 360$$

$$DOCK = \text{celkový kapitál} / \text{tržby} * 360$$

Ukazatele zadluženosti

Pojem zadluženost vyjadřuje skutečnost, že podnik využívá k financování svých aktiv a činnosti cizí zdroje (dluh).

Ukazatele zadluženosti informují o poměru mezi cizími zdroji a vlastními zdroji krytí majetku a jsou tím vyšší, čím je firma zadluženější. Vysoce zadlužené firmy mají ovšem většinou problém se splácením nejenom úvěru a ostatních závazků, ale také se splácením úroků z těchto závazků. V případě finanční nestability je získání další půjčky nemožné.

Zadluženost podniku nelze brát jako vysloveně záporné hodnocení firmy. Za příznivých okolností způsobí připojení úvěrů k vlastnímu kapitálu zvýšení rentability vlastního kapitálu. Tento stav nazýváme pozitivní působení finanční páky. Zvýšením zadluženosti se ale zvýší úroky a tím finanční náklady na produkci, takže dojde ke snížení rentability tržeb, sníží se míra zisku při zachování všech ostatních podmínek.[7]

K hodnocení finanční struktury se používá několik ukazatelů zadluženosti, které jsou odvozeny z rozvahy, vycházejí z rozboru vzájemných vztahů mezi položkami závazků, vlastního kapitálu a celkového kapitálu.[9]

Základním ukazatelem zadluženosti je poměr celkových závazků k celkovým aktivům. Je možné jej také nazvat **ukazatelem věřitelského rizika**.

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \text{cizí zdroje} / \text{celková aktiva} * 100$$

Ukazatel vyjadřuje v jakém rozsahu je majetek podniku kryt cizími zdroji. Vyšší hodnota tohoto ukazatele znamená větší riziko především pro současné i budoucí věřitele.

K měření zadluženosti se dále používá ukazatel poměru vlastního kapitálu k celkovým aktivům.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \text{vlastní kapitál} / \text{celková aktiva}$$

Tento ukazatel vyjadřuje proporcí v níž jsou aktiva podniku financována penězi akcionářů. Používá se pro hodnocení hospodářské a finanční stability. Je doplňkovým ukazatelem k ukazateli věřitelského rizika, jejichž součet je roven 1, resp. 100% .

Ukazatel poměru celkových závazků k vlastnímu kapitálu – je vzájemnou kombinací předchozích dvou ukazatelů

$$\text{Míra zadluženosti vlastního kapitálu} = \text{cizí zdroje} / \text{vlastní kapitál}$$

V tržní ekonomice by se měla hodnota tohoto ukazatele pohybovat do 100 %. Vyšší hodnota je možná jen dočasně. Trvale vyšší hodnota je přijatelná jen u podniků s bezpečnými a stabilními příjmy (např. banky, veřejné společnosti).

Ukazatel úrokového krytí – porovnává hospodářský výsledek před odečtením úroků a daně s celkovým ročním úrokovým zatížením.

$$\text{ÚK} = \text{provozní zisk před úroky a zdaněním} / \text{celkový úrok}$$

Ukazatel úrokového krytí udává, kolikrát jsou úroky kryty výší výdělku podniku, tj. kolikrát je zajištěno placení úroků. Podniky, které dosahují vyššího růstu tržeb a zisku mohou ve větší míře využívat cizí kapitál, protože budou schopny platit fixní částku úroků. Naopak podniky, které mají pokles tržeb a zisku, by se měly vyhnout vyššímu podílu závazků, z nichž je nutné platit úrok. Neschopnost hradit úrokové platby ze zisku může být znakem blížícího se úpadku podniku.

Ukazatele likvidity

Trvalá platební schopnost je jednou ze základních podmínek úspěšné existence podniku v podmínkách trhu. Pravděpodobnost jejího zachování je proto logicky součástí globální charakteristiky finančního zdraví podniku.

Likviditou se rozumí momentální uhradit splatné závazky.

Likvidnost označuje míru obtížnosti přeměnit majetek do hotovostní formy.

Finanční riziko vyplývající hlavně ze struktury finančních zdrojů má i časovou dimenzi. Jde o to, zda je podnik schopen včas splatit své krátkodobé závazky (dluhy). Pro zodpovězení této otázky je důležitý rozbor vzájemných vztahů mezi položkami aktiv na jedné straně a položkami pasív na straně druhé, konkrétně mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky.[9]

Ukazatele platební schopnosti můžeme rozdělit do tří skupin:

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky} \quad (\text{krátkodobé závazky} + \text{krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci})$$

Ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku tzn., kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost.

Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je obecně pravděpodobnější zachování platební schopnosti. Za optimální poměr je často považována hodnota 1,5 – 2,5.

$$\text{Pohotová likvidita} = (\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}) / \text{krátkodobé závazky}$$

Při výpočtu se bere v úvahu struktura oběžných aktiv z hlediska likvidity. Čítec ukazatele je vhodné opravit o nedobytné pohledávky, případně o pohledávky po lhůtě splatnosti, neboť likvidnost této části majetku je velmi nízká.

Spíše než samotná hodnota ukazatele pohotové likvidity je užitečné sledovat jeho vývoj v čase. Hodnota tohoto ukazatele by měla být v rozmezí 1 – 1,5. V takovém případě je podnik schopen se vyrovnat se svými závazky, aniž by musel prodávat své zásoby.

$$\text{Peněžní likvidita} = \text{finanční majetek} / \text{krátkodobé závazky}$$

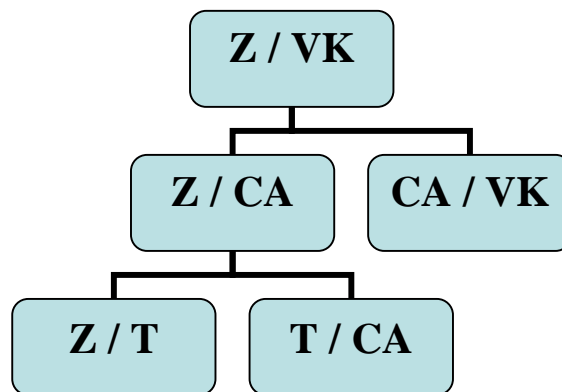
Je nejpřesnějším ukazatelem likvidity. Tato okamžitá likvidita je přesným údajem o tom, kolik k určitému datu splatných dluhů je firma schopna uhradit s peněžními prostředky v hotovosti a na účtech. Jeho doporučená hodnota se pohybuje mezi hodnotami 0,2 – 0,5.

Analýza soustav ukazatelů

Pyramidový rozklad

Jeden z nejznámějších ukazatelů pyramidového rozkladu je tzv. Du Pontův rozklad. Jedná se o rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu a lze jej například graficky rozložit takto:

Obr.1. Grafické rozložení rentability vlastního kapitálu

Zdroj: Vlastní zdroj

- Z = zisk po zdanění
- VK = vlastní kapitál
- CA = celková aktiva
- T = tržby

Diagram udává, jak je rentabilita vlastního kapitálu určována rentabilitou tržeb, obratem aktiv a poměrem celkových aktiv k vlastnímu kapitálu. Na levé straně diagramu je odvozena rentabilita tržeb a obrat aktiv. Pravá strana představuje finanční páku.

Jestliže podnik používá pro úhradu vlastních aktiv pouze vlastní kapitál, rovná se rentabilita celkových aktiv rentabilitě vlastního kapitálu. Pokud je však část finančních zdrojů od věřitelů, projeví se v hospodaření podniku finanční páka.[7]

Altmanův model

Altmanův model bankrotu (Z-skóre) patří mezi nejznámější a nejpoužívanější modly. Vychází z tzv. diskriminační analýzy a vypovídá o finanční situaci podniku. Pokud je dosaženo hranice 2,90 či je dokonce překročena, těší se podnik dobrému finančnímu zdraví. Naopak je tomu při úrovni 1,20 či méně, kdy se podnik nachází před bankrotem.

$$Z\text{-skóre} = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,420 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

X_1 = pracovní kapitál / aktiva

X_2 = čistý zisk / celková aktiva

X_3 = zisk před zdaněním a úroky / celková aktiva

X_4 = vlastní kapitál / celková závazky

X_5 = tržby / celková aktiva

Použití tohoto ukazatele v podmínkách české ekonomiky je problematické z důvodu malé vypovídací schopnosti jednotlivých ukazatelů, zejména určení tržní hodnoty vlastního kapitálu, a není zde obsažena problematika vysoké platební neschopnosti, která je v současnosti velkým problémem naší ekonomiky. To je možné řešit dodáním další proměnné X do Altmanova modelu [6].

Index IN

Na základě matematicko-statistických modelů a praktických zkušeností při analýze finančního zdraví podniku byl pro české podmínky sestaven index důvěryhodnosti IN.

Je obdobou Altmanova modelu a byl sestaven manžely Neumaierovými, jehož výsledkem je index přímo vytvořený pro české podniky. Model využívá šesti ukazatelů a jednotlivé hodnoty vah se liší dle oboru.

Model pro zemědělství má následující rovnici:

$$IN = 0,24X_1 + 0,11X_2 + 21,35X_3 + 0,76X_4 + 0,10X_5 - 14,57X_6$$

X_1 = celková aktiva / cizí zdroje

X_2 = zisk před zdaněním a úroky / nákladové úroky

X_3 = zisk před zdaněním a úroky / celková aktiva

X_4 = celkové výnosy / celková aktiva

X_5 = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

X_6 = závazky po lhůtě splatnosti / celkové výnosy

Podle tohoto modelu, je-li dosaženo hranice 2 či je dokonce překročena, jedná se o finanční zdravý podnik. Naopak je tomu při úrovni 1 či méně, kdy se jedná o podnik s finančními problémy.

II. ANALYTICKÁ ČÁST

PŘEDSTAVENÍ FIRMY

ZDV Fryšták patří mezi nejprosperující firmy regionu Zlín v oblasti zemědělství. Součástí ZDV Fryšták je nejen zemědělská výroba, ale i tzv. přidružená výroba mezi kterou patří:

- opravy autoagregátů, aut nákladních i osobních, opravy výměníků sušek
- dřevovýroba
- pekárna, obchodní činnost atd.

Obor podnikání

Hlavním oborem zemědělského podnikání družstva je produkce mléka. Rostlinná výroba slouží zejména k zajištění krmivové základny pro chov skotu a prasat.

Popis podniku

- Zemědělské družstvo vlastníků Fryšták hospodaří na výměře 1.264 ha zemědělské půdy v bramborářské výrobní oblasti, z toho na 1.140 ha orné půdy; 86 % výměry se nachází v PHO vodárenské nádrže Fryšták.
- Jednou z hlavních výrobních náplní je rostlinná výroba se zaměřením na pěstování obilovin, ozimé řepky a krmných píce pro potřeby živočišné výroby.
- Živočišná výroba je poměrně velkého rozsahu se zaměřením na chov krav s vysokou mléčnou produkcí. Středisko živočišné výroby je technologicky na dobré úrovni, stanovená mléčná kvóta činí 4 513 573 l roční produkce mléka.
- Zemědělská výroba je doplněna mechanizačním střediskem zabezpečujícím strojovou práci pro potřeby především rostlinné výroby a střediska přidružených výrob.
 - opravy montážních celků nákladních motorových vozidel
 - dřevovýroba
 - výroba a prodej pracovních rukavic
 - pekárenská výroba včetně distribuce pečiva

- závodní stravování
- provoz tří maloobchodních prodejen

Historie a charakteristika podniku

Zemědělské družstvo vlastníků Fryšták vzniklo v r. 1990 rozdělením původního ZD Podhoran Fryšták, po kterém převzalo výrobní základnu a materiální vybavení. Od r. 1992 výrobní zaměření zůstalo nezměněno, pouze objem výroby se měnil. Živočišná výroba navýšila objem produkce, s čímž souvisí potřeba zabezpečení dostatečné krmivové základny. V rámci zabezpečení potřeb živočišné výroby rostlinná výroba zvýšila objem produkce krmných plodin pro výrobu siláží a senáží na celoroční krmení, aby bylo dosaženo vyrovnané krmné dávky stabilizující vysokou mléčnou produkci v průběhu celého roku. Pro tento účel podnik obhospodařuje 120 ha trvalých travních porostů a přes 260 ha víceletých píceň.

Majetkoprávní vztahy v rámci podniku

Úprava majetkoprávních vztahů ZDV Fryšták je formálně zakotvena v obchodním zákoníku v ustanovení o družstvu jako právní formě a ve stanovách družstva. Družstvo odpovídá za své závazky z podnikání celým svým majetkem. Jednotliví členové neručí za závazky družstva. Základní zapisovaný kapitál družstvo činí 16.680.000,- Kč a je tvořen souborem 417 členských vkladů ve výši 40.000,- Kč. Členové družstva se těmito vklady podílí na jeho hospodaření. Jednotlivé členské vklady jsou v držení celkem 256 členů. Členské podíly jsou mezi členy družstva volně převoditelné. Na třetí osobu lze členský podíl převést pouze se souhlasem představenstva. Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, které přísluší rozhodovat o všech zásadních otázkách. Členská schůze volí z řad členů představenstvo sestávající z předsedy představenstva, místopředsedy představenstva a ostatních členů představenstva. Členská schůze dále volí předsedu kontrolní komise a její jednotlivé členy. Výkonným a řídicím orgánem družstva je v období mezi zasedáními členské schůze představenstvo.

Zaměstnanci

Tab. 1. Počet zaměstnanců k 31.5.2004

Celkem	Muži	Ženy
150	108	42

Zdroj: Interní zdroje družstva

Tab. 2. Věková struktura zaměstnanců

Věk	Do 18 let	18 – 40	41 – 65	Nad 65 let
Celkem	0	33	115	2
Muži	0	26	81	1
Ženy	0	7	34	1

Zdroj: Interní zdroj družstva

Na plný pracovní úvazek pracuje 142 zaměstnanců.

Na zkrácený pracovní úvazek pracuje 8 zaměstnanců.

Osoby se změněnou pracovní schopností - 7 zaměstnanců.

Výrobky a služby

Tab.3. Struktura rostlinné výroby v roce 2003

Plodina	Výměra v ha	Výnos v tunách
Pšenice ozimá	220	4.40
Ječmen ozimý	117	4.60
Řepka ozimá	108	2.12
Kukuřice na zrno	110	7.80
Sója	53	1.60
Kukuřice siláž	220	35.50
Ostatní víceleté pícniny	190	33 (v zelené hmotě)
Louky	115	34.6 (v zelené hmotě)

Zdroj: Interní zdroj družstva

Tab. 4. Struktura živočišné výroby v roce 2003

Kategorie	Ø počet ks	Užitkovost na ks/den
Dojnice	600	19,93 litrů
Telata	240	0,670 kg
Jalovice	279	0,857 kg
Vysokobřezí jalovice	204	x
Prasnice	81	17,38 selat na prasnici
Výkrm prasat	479	0,54 kg

Zdroj: Interní zdroj družstva

Zákazníci

Pro zabezpečení odbytu zemědělské produkce jsou uzavřeny kontrakty se zpracovatelským průmyslem především:

- MILKAGRO a.s. Olomouc
- Morava, mlékařské odbytové družstvo Vyškov
- Agropork – družstvo, Brno
- SLOMAK, spol. s. r. o., Mysločovice

Tab. 5. Odběratelé

Odběratelé	Obraty (v tis. Kč bez DPH)
MILKAGRO a. s. Olomouc	34 132
Peletia Pardubice	4 165
Agropork – družstvo, Brno	2 898
SLOMAK spol. s. r. o. Mysločovice	1 085
MARBO CZ a. s., Praha	1 590
PENTO, s. r. o., Hřivínův Újezd	885
ZD Kelečsko Kelč	1 276

Zdroj: Interní zdroje družstva

FINANČNÍ ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ZDV FRYŠTÁK

Náplní mé bakalářské práce je pomocí finanční analýzy navrhnout řešení systému financování ZDV Fryšták. V první části mé práce jsou definovány teoretická východiska, rovněž jsou zde uvedeny veškeré výpočtové vztahy poměrových ukazatelů. Rozbory budou vycházet z účetních výkazů, kterými jsou výkaz zisků a ztrát, rozvaha.

Tyto výkazy jsou v plném rozsahu v příloze.

Analýza absolutních ukazatelů

Při výpočtu absolutních ukazatelů jsem použila procentuálního rozboru a procentní podíly jednotlivých položek rozvahy a výkazu zisků a ztrát.

Procentuální rozbor a rozbor trendů rozvahy

Základní informace o majetkové struktuře ZDV Fryšták získáme z pohledu na jednotlivé položky aktiv a pasiv v rozvaze. Pro přesnější posouzení této struktury jsem využila horizontální analýzu, která mi umožní srovnání výsledků v průběhu sledovaných let a rovněž vertikální analýzu, která pomáhá zachytit stav jednotlivých položek v čase.

Základní pohled na rozvahu

Rozvaha (v tis. Kč)

Aktiva	2002	2003	2004
Stálá aktiva	137 380	134 906	138 469
Zásoby	41 054	39 044	41 218
Pohledávky	22 525	20 886	21 794
Finanční majetek	3 436	1 996	2 163
Ostatní aktiva	2 534	84	199
Aktiva celkem	206 929	196 916	203 843
Pasiva	2002	2003	2004
Vlastní kapitál	98 083	103 856	108 958
Rezervy	5 910	1 593	3 293
Dlouhodobé závazky	50 881	48 367	44 873
Krátkodobé závazky	34 736	29 929	32 168
Bankovní úvěry a výpomoci	14 845	12 771	14 152
Ostatní pasiva	161	400	399
Pasiva celkem	206929	196916	203843

Pro lepší přehlednost znázorním jednotlivé údaje do tabulek a grafů.

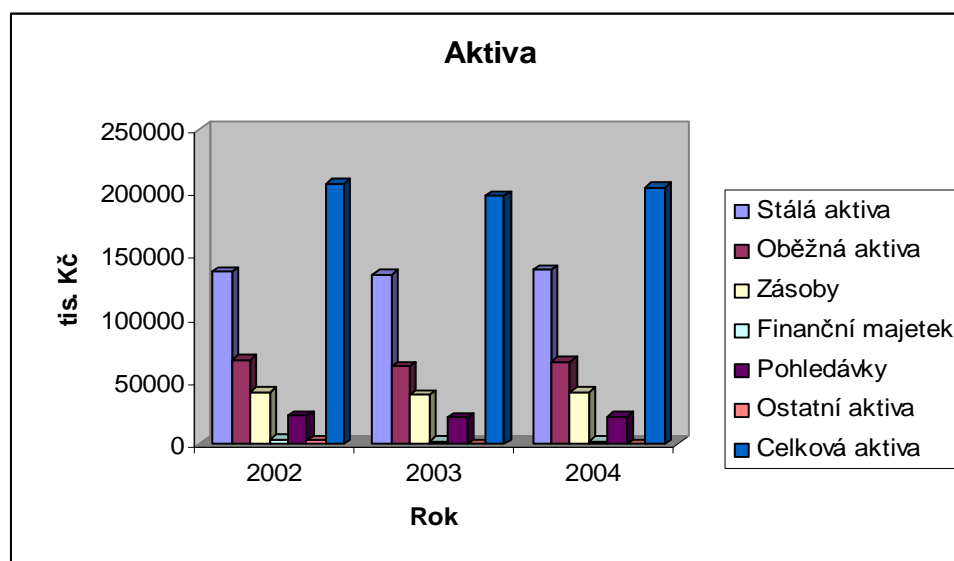
Struktura aktiv v jednotlivých letech

Tab.6. Vývoj aktiv v jednotlivých letech v (v tis. Kč)

Položka	2002	2003	2004
Stálá aktiva	137 380	134 906	138 469
Oběžná aktiva	67 015	61 926	65 175
Zásoby	41 054	39 044	41 218
Finanční majetek	3 436	1 996	2 163
Pohledávky	22 525	20 886	21 794
Ostatní aktiva	2 534	84	199
Celková aktiva	206 929	196 916	203 843

Zdroj: Rozvaha v letech 2002 - 2004

Graf 1. Vývoj aktiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Zdroj: Rozvaha v letech 2002 - 2004

V tabulce grafu vidíme, že stálá aktiva tvoří převážnou část celkových aktiv. Stálá aktiva tvoří 68 % celkových aktiv. Jejich struktura je v jednotlivých letech téměř na stejné úrovni. Nepatrný pokles byl v roce 2003, a to o 2 %, což mělo pozitivní vliv na hospodaření firmy. Je to způsobeno snížením zásob o 5 %, čímž firma nepatrně snížila vázanost kapitálu. U oběžných aktiv můžeme sledovat udržování podílu na úrovni 32 %. Při porovnání v čase vidíme, že oběžná aktiva zaznamenala mírný pokles v roce 2003, téměř o 8 %. U krátkodobých a dlouhodobých pohledávek se podíly jednotlivých let

také příliš nezměnily. Opět mírný pokles v roce 2003 o 7 %. Procentuální podíl finančního majetku na celkových aktivech zaznamenal v roce 2003 pokles o 0,5 %. V roce 2004 se hodnota finančního majetku opět zvýšila, což v procentuálním vyjádření tvoří nárůst o 8 %.

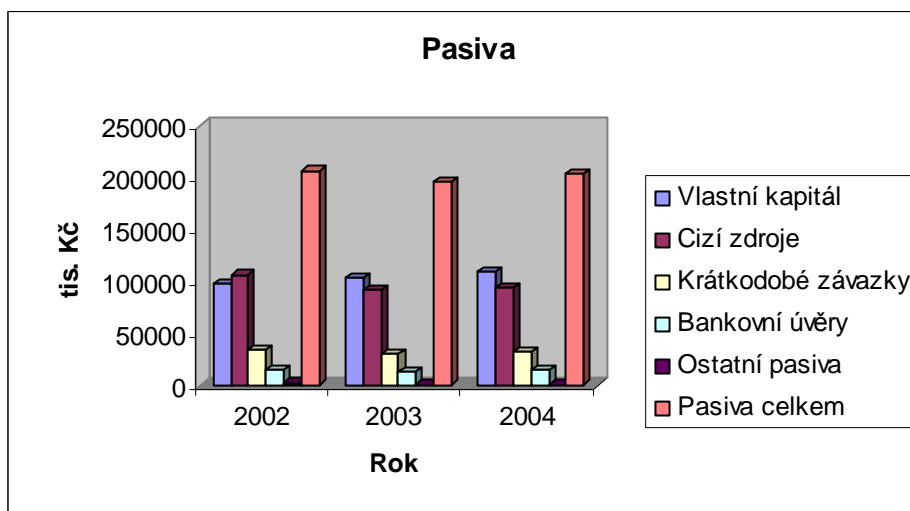
Struktura pasiv v jednotlivých letech

Tab.7. Vývoj pasiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Položka	2002	2003	2004
Vlastní kapitál	98 083	103 856	108 958
Cizí zdroje	106 372	92 660	94 486
Krátkodobé závazky	34 736	29 929	32 168
Bankovní úvěry	14 845	12 771	14 152
Ostatní pasiva	2 474	400	399
Pasiva celkem	206 929	196 916	203 843

Zdroj: Rozvaha v letech 2002 - 2004

Graf 2. Vývoj pasiv v jednotlivých letech (v tis.Kč)

Zdroj: Rozvaha v letech 2002 - 2004

Při pohledu na finanční strukturu podniku ZDV Fryšták, můžeme pozorovat, že struktura pasiv se v jednotlivých letech se také měnila jen nepatrně. Celková pasiva zaznamenala nízký pokles v roce 2003 o 4 %. Podíl vlastního kapitálu na pasivech celkem ve sledovaných letech rostl, což bylo pro firmu příznivé. Příznivý je i pohled na cizí zdroje, které mají klesající tendenci, podíl cizích zdrojů se v roce 2004 oproti roku 2002 snížil

o 12 %. U krátkodobých závazků můžeme v letech 2002 – 2004 sledovat opět kolísavou tendenci. V roce 2003 vidíme opět pokles, a to o 8 %. Položka bankovní úvěry a výpomoci se v roce 2004 oproti roku 2002 téměř nezměnila, pouze v roce 2003 sledujeme mírný pokles o 14 %. Následný růst v roce 2004 nastal vzhledem ke vzniku bankovních úvěrů krátkodobých z 0 na 1 500 000 Kč.

Z obou těchto grafů vyplývá, že je zapotřebí se zaměřit na oběžná aktiva a cizí zdroje. Skladba těchto položek nám poodhalí jak jsou vázána pasiva.

Při celkové analýze aktiv a pasiv z hlediska finanční rovnováhy mělo platit, že dlouhodobý majetek je financován z vlastních zdrojů a krátkodobých majetek z krátkodobých zdrojů. V oběžném majetku je však část majetku trvale přítomna a ta je zpravidla financována dlouhodobým kapitálem. Položka stálých aktiv nepřevyšuje položku vlastního kapitálu a dlouhodobých cizích zdrojů, což svědčí o dobré dlouhodobé finanční rovnováze.

Procentuální rozbor a rozbor trendů výkazu zisků a ztrát

Pro hodnocení základních informací vyplývajících ze struktury výnosů a nákladů jsem využila údaje z výkazu zisků a ztrát. Při posouzení této struktury jsem rovněž použila horizontální a vertikální analýzu.

Základní pohled na výkaz zisků a ztrát

Položka	2002	2003	2004
Tržby	153 611	130 917	145 451
Náklady			
Na prodané zboží	22 029	21 367	24 422
Výkonová spotřeba	59 249	50 722	62 005
Osobní	32 760	32 668	33 986
Daně a poplatky	1 127	990	10 533
Odpisy	9 998	10 209	995
ZC prodaného dl. maj. a materiálu	17 358	13 400	12 559
Tvorb. rezerv a časového rozlišení	796	0	0
Zúčtování OP do provoz. nákladů	1 880	0	0
Změna stavu rezerv a OP	0	1 147	4 047
Ostatní provozní náklady	2 856	2 807	1 867
Ostatní provozní výnosy	2 653	4 626	9 685
Provozní výsledek hospodaření	8 211	2 233	4 722
Výnosové úroky	84	33	23
Nákladové úroky	1 514	1 210	1 069
Ostatní finanční výnosy	1 030	585	489
Ostatní finanční náklady	347	190	246
Finanční výsledek hospodaření	-747	-782	-803
Daň z příjmů za běžnou činnost	1 972	-1141	830
Výsledek hospodaření za BČ	5 492	2 592	3 089
Mimořádné výnosy	0	876	0
Mimořádný výsledek hospodaření	0	876	0
Výsledek hospodaření za ÚO	5 492	3 468	3 089
Výsledek hospodaření před zdaněním	7 464	2 327	3 919

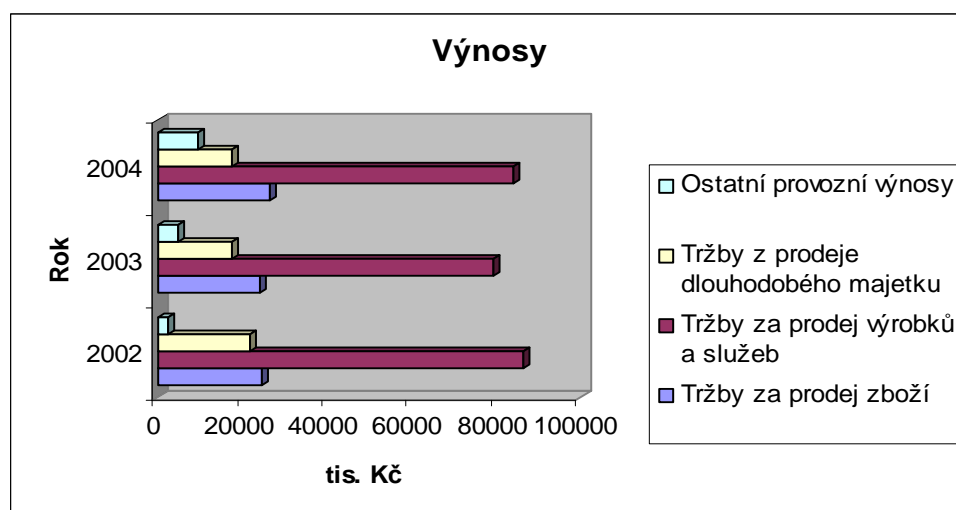
Struktury výnosů v jednotlivých letech

Tab.8. Vývoj vybraných položek výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Položka	2002	2003	2004
Tržby za prodej zboží	24 498	24 030	26 652
Tržby za prodej výrobků a služeb	86 719	79 470	84 428
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	22 013	17 501	17 801
Ostatní provozní výnosy	2 653	4 626	9 685
Celkové výnosy	156 264	135 543	155 136

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002 - 2004

Graf 3. Vývoj vybraných položek výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002 - 2004

Z výše uvedené tabulky a grafu je zřejmé, že celkové výnosy byly nejvyšší v roce 2002. V roce 2003 zaznamenaly pokles o 13 %, což bylo vyvoláno poklesem tržeb z prodeje dlouhodobého majetku o 20 %, tržeb za prodej výrobků a služeb o 8 % a změnou stavu zásob vlastní činnosti. V roce 2004 dosáhly opět téměř stejné hodnoty jako v roce 2002. Bylo to způsobeno především růstem tržeb za prodej výrobků a služeb a ostatních provozních výnosů, které v jednotlivých letech zvyšovaly svůj podíl na celkových výnosech ze 174 % na 365 %.

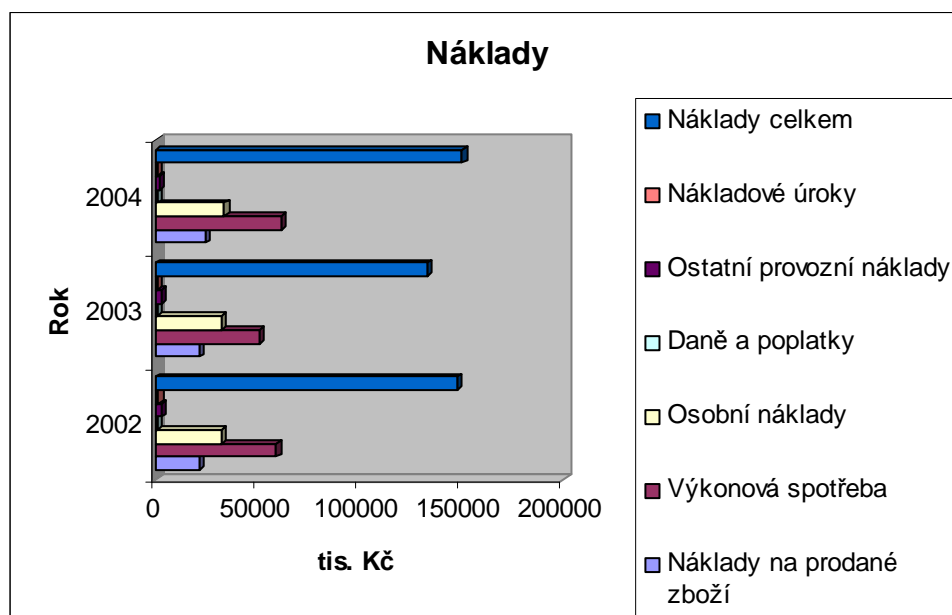
Struktura nákladů v jednotlivých letech

Tab. 9. Vývoj vybraných položek nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Položka	2002	2003	2004
Náklady na prodané zboží	22 029	21 367	24 422
Výkonová spotřeba	59 249	50 722	62 005
Osobní náklady	32 760	32 668	33 986
Daně a poplatky	1 127	990	995
Ostatní provozní náklady	2 856	2 807	1 867
Nákladové úroky	1 514	1 210	1 069
Náklady celkem	148 053	133 310	150 414

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002 - 2004

Graf 4. Vývoj vybraných položek nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

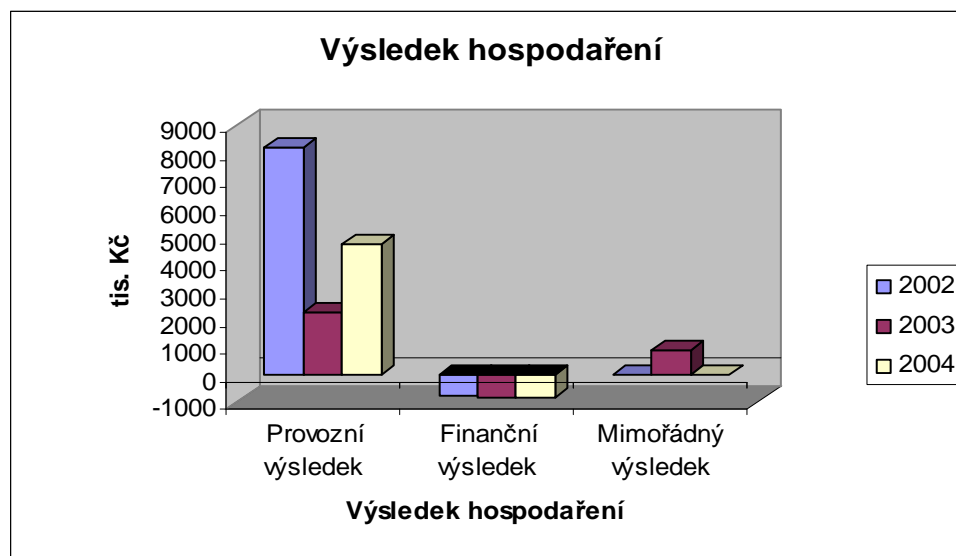
Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002- 2004

Náklady celkem se vyvíjely podobně jako výnosy. Jejich podíl na celkových výnosech činil v průměru 97 % v každém roce. Nejvyššího rozdílu dosáhla výkonová spotřeba v roce 2004, když se zvýšila oproti roku 2003 o 22 %, což pramenilo ze zvýšené spotřeby materiálu a energie. Dále vyšší celkových nákladů ovlivnily nákladové úroky, které se v jednotlivých letech postupně snižovaly. Od roku 2002 do roku 2004 klesly o 30 %. Dále

se snižovala hodnota ostatních provozních výnosů. Ostatní nákladové položky zaznamenaly kolísavou tendenci. Opět můžeme konstatovat, že celkové náklady dosáhly v roce 2003 nejnižší hranice.

Struktura výsledku hospodaření v jednotlivých letech

Graf 5. Srovnání výsledků hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)

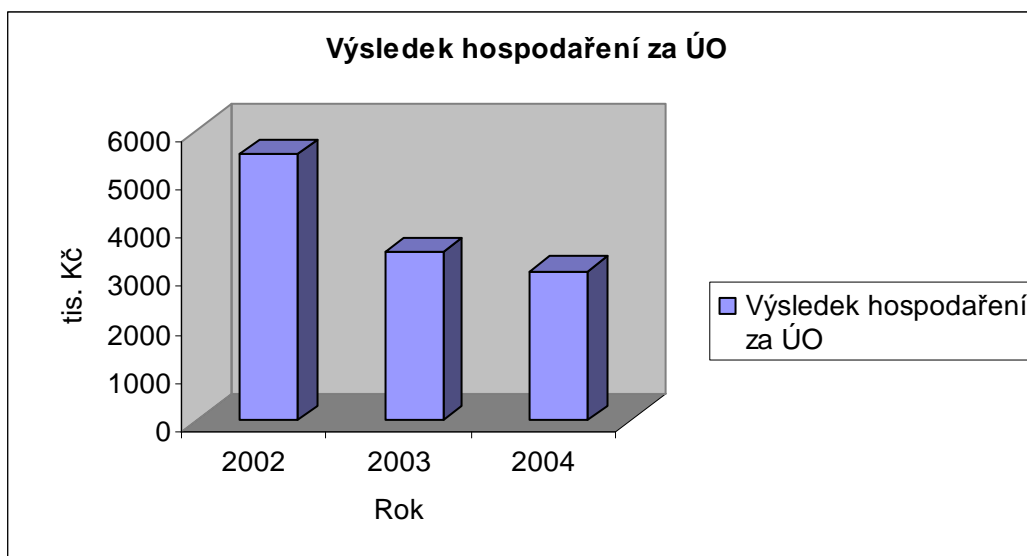

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002 – 2004

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst změny v hospodářských výsledcích. Vidíme zde kladné hodnoty v provozním výsledku hospodaření, které nám charakterizují převahu provozních výnosů nad provozními náklady. Pokles vidíme v roce 2003, který byl způsoben poklesem tržeb. Také nákladové položky ovlivňují provozní výsledek, jelikož většina z nich má narůstající tendenci, což vidíme hlavně v roce 2004. Odlišná situace je však vidět u finančního výsledku hospodaření, který je ve všech sledovaných letech záporný. Finanční náklady souvisejí s bankovními úvěry, které družstvo čerpá. Mimořádný výsledek hospodaření v letech 2002 – 2004 dosahuje kladných hodnot, čímž pomáhá ovlivnit celkový výsledek hospodaření.

Nyní se podívejme na výsledek hospodaření jako celek, tedy na výsledek hospodaření za účetní období.

Graf 6. Výsledek hospodaření za účetní období v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát v letech 2002 – 2004

Vidíme, že výsledek hospodaření za ÚO má v jednotlivých letech klesající tendenci. Jestliže se podíváme na hodnoty v grafu, tak vidíme, že v roce 2002 dosáhlo družstvo zisku ve výši 5 492 tis. Kč, v roce 2003 dosáhlo zisku ve výši 3 648 tis., což bylo způsobeno poklesem tržeb, a v roce 2004 se ještě snížil na 3 089 tis. Kč, příčinou toho bylo zvýšení nákladů.

Hodnocení na základě poměrových ukazatelů

V této kapitole se zaměřím na vlastní finanční analýzu. Hodnocením provedu pomocí poměrových ukazatelů, které již byly rozebrány v teoretické části.

Zaměříme se tedy hlavně na:

- ukazatele rentability
- ukazatele aktivity
- ukazatele zadluženosti a finanční struktury
- ukazatele likvidity

Standardní hodnota jakéhokoli ukazatele neexistuje. Vypočtené hodnoty ukazatelů můžeme pouze porovnat s hodnotami jiných podniků, které jsou považované za finančně zdravé, to znamená, že jsou to podniky, které jsou schopny naplňovat smysl své existence.

Ukazatele rentability**Rentabilita celkového kapitálu**

$$RCK = ZUD / CA$$

Tab. 10. Ukazatel rentability celkového kapitálu

Rok	Provozní zisk (v tis. Kč)	Celková aktiva (v tis. Kč)	RCK (v %)
2002	8 211	206 929	3,97
2003	2 233	196 916	1,13
2004	4 722	203 843	2,32

Zdroj: Vlastní výpočet

Tento ukazatel vyjadřuje, jak družstvo dokázalo zhodnotit celkový vložený kapitál. Hodnotíme na kolik se nám podařilo zhodnotit zdroje kapitálu.

Ukazatel má v průměru hodnotu 2,47 %, nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2002, což bylo zapříčiněno vysokým provozním hospodářským výsledkem.

Rentabilita vlastního kapitálu

$$RVK = Z / VK$$

Tab. 11. Ukazatel rentability vlastního kapitálu

Rok	Zisk po zdanění (v tis. Kč)	Vlastní kapitál (v tis. Kč)	RVK (v %)
2002	5 492	98 083	5,60
2003	3 468	103 856	3,34
2004	3 089	108 958	2,83

Zdroj: Vlastní výpočet

Oproti předešlému ukazateli, který hodnotil výnosnost bez ohledu na zdroje, tento ukazatel vyjadřuje hospodaření z vlastními zdroji. Obecně rentabilita celkového kapitálu by měla být nižší než rentabilita vlastního kapitálu.

Vidíme, že rentabilita vlastního kapitálu dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2002 a postupně se snižovala, ale je splněna rovnice, že rentabilita vlastního kapitálu ve všech letech dosahuje vyšších hodnot než rentabilita celkového kapitálu, je tedy výhodné investovat do podnikání.

Rentabilita tržeb

$$RT = Z / T$$

Tab. 12. Ukazatel rentability tržeb

Rok	Zisk po zdanění (v tis. Kč)	Tržby (v tis. Kč)	RT (v %)
2002	5 492	153 611	3,58
2003	3 468	130 917	2,65
2004	3 089	145 451	2,12

Zdroj: Vlastní výpočet

Z tohoto ukazatele můžeme vyčíst, kolik čistého zisku má podnik na 1 Kč tržeb. Ukazatel nám ukazuje, že z 1 Kč tržeb měl podnik v roce 2002 zisk ve výši téměř 5 haléřů, v roce 2003 téměř 3 haléře a v roce 2004 jen 2 haléře.

Čím je hodnota ukazatele větší tím lépe.

Ukazatele aktivity

Rychlost obratu zásob

$$ROZAS = T / ZAS$$

Doba obratu zásob

$$DOZAS = ZAS / T * 360$$

Tab. 13. Ukazatele rychlosti a doby obratu zásob

Rok	Tržby (v tis. Kč)	Zásoby (v tis. Kč)	ROZAS	DOZAS (ve dnech)
2002	153 611	41 054	3,74	97
2003	130 917	39 044	3,35	108
2004	145 451	41 218	3,53	102

Zdroj: Vlastní výpočet

Výsledkem je absolutní číslo, které udává kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětovný nákup zásob. Ukazatel doby obratu nám ukazuje, jak dlouho jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob.

Vidíme, že rychlost obratu zásob má po všechny roky téměř shodnou rychlost obratu, jen v roce 2003 je nepatrný pokles. Doby obratu je nejvyšší v roce 2003, ale v ostatních letech je nižší, což znamená, že snahou družstva je vázat méně finančních prostředků v zásobách. Významnou formou zásob jsou zvířata, na což musíme brát ohled.

Rychlost obratu pohledávek

$$ROPOHL = T / POHL$$

Doba obratu pohledávek

$$DOPOHL = POHL / T * 360$$

Tab. 14. Ukazatele rychlosti a doby obratu pohledávek

Rok	Pohledávky (v tis. Kč)	Tržby (v tis. Kč)	ROPOHL	DOPOHL (ve dnech)
2002	22 525	153 611	6,82	53
2003	20 886	130 917	6,27	57
2004	21 794	145 451	6,67	54

Zdroj: Vlastní výpočet

Ukazatel udává, za jak dlouho jsou pohledávky v průměru spláceny, vypovídá o kvalitě zákazníků a o péči o pohledávky.

Průměrná doba obratu pohledávek je asi 55 dní.

Tento ukazatel je lépe posuzovat v souvislosti s dobou obratu závazků, která by měla být větší.

Rychlost obratu závazků

$$ROZAV = T / ZAV$$

Doba obratu závazků

$$DOZAV = ZAV / T * 360$$

Tab. 15. Ukazatele rychlosti a doby obratu závazků

Rok	Závazky (v tis. Kč)	Tržby (v tis. Kč)	ROZAV	DOZAV (ve dnech)
2002	34 736	153 611	4,42	82
2003	29 929	130 917	4,37	83
2004	32 168	145 451	4,52	80

Zdroj: Vlastní výpočet

Zhodnotíme-li ukazatele doby obratu pohledávek a závazků, vidíme, že závazky jsou spláceny za delší dobu než jsou inkasovány pohledávky.

Obecně doba obratu pohledávek by měla být vždy nižší, popřípadě stejná s dobou obratu závazků, což v tomto případě souhlasí.

Rychlost obratu celkového kapitálu

$$ROCK = T / CK$$

Doba obratu celkového kapitálu

$$DOCK = CK / T * 360$$

Tab. 16. Ukazatele rychlosti a doby obratu celkového kapitálu

Rok	Celkový kapitál (v tis. Kč)	Tržby (v tis. Kč)	ROCK	DOCK (ve dnech)
2002	204 455	153 611	0,75	480
2003	196 516	130 917	0,67	541
2004	203 444	145 451	0,71	504

Zdroj: Vlastní výpočet

Rychlost obratu by měla být co nejvyšší, v našem případě vidíme nárůst v roce 2004 oproti roku 2003, což je téměř jako v roce 2002. Je to pozitivní, i když hodnoty jsou stále nízké. Hlavní příčinou je převaha stálých aktiv.

Doba obratu má opačný charakter jako rychlost obratu. V roce 2003 se jeho hodnota zvýšila, ale v roce 2004 opět klesla.

Průměrná doba obratu kapitálu je 509 dní.

Ukazatele zadluženosti

Ukazatel věřitelského rizika

$$UVR = CZ / CA$$

Tab. 17. Ukazatel věřitelského rizika

Rok	Cizí zdroje (v tis. Kč)	Celková aktiva (v tis. Kč)	UVR (v %)
2002	106 372	206 929	51,41
2003	92 660	196 916	47,06
2004	94 486	134 906	70,04

Zdroj: Vlastní výpočet

Tento ukazatel nám vyjadřuje v jakém rozsahu je majetek kryt cizími zdroji. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je vyšší věřitelské riziko. V letech 2002 – 2004 vidíme, že tento

ukazatel dosahuje v roce 2004 hodnoty 70 %. Bylo by tedy vhodné snižovat tento ukazatel vzhledem k obecné zásadě, že vlastní kapitál má být pokud možno vyšší než cizí zdroje.

Koeficient samofinancování

$$KS = VK / CA$$

Tab. 17. Koeficient samofinancování

Rok	Vlastní kapitál (v tis. Kč)	Celková aktiva (v tis. Kč)	KS (v %)
2002	98 083	206 929	47,40
2003	103 856	196 916	52,74
2004	108 958	134 906	80,77

Zdroj: Vlastní výpočet

Tento ukazatel je doplňkovým k předešlému, ukazuje nám, na kolik jsou záporné vlastní zdroje. Jejich součet by se měl rovnat 100 %. Musíme však brát ohled na různá zaokrouhlení, která nám zkreslují hodnotu ukazatelů a tím i daný součet.

Míra zadluženosti vlastního kapitálu

$$MZVK = CZ / VK$$

Tab. 18. Ukazatel míry zadluženosti vlastního kapitálu

Rok	Cizí zdroje (v tis. Kč)	Vlastní kapitál (v tis. Kč)	MZVK (v %)
2002	106 372	98 083	108,45
2003	92 660	103 856	89,22
2004	94 486	108 958	86,72

Zdroj: Vlastní výpočet

Tento ukazatel sám o sobě nemá nějakou dodatečnou vypovídací schopnost. Obecně by měl být nižší než 100 %.

V našem případě vidíme, že byl překročen pouze v roce 2002, a to o 8,45 %. V dalších letech je však již pod touto hranicí.

Úrokové krytí

$$\text{ÚK} = \text{ZUD} / \text{ÚROKY}$$

Tab. 19. Ukazatel úrokového krytí

Rok	Provozní zisk (v tis. Kč)	Úroky (v tis. Kč)	ÚK (v %)
2002	8 211	1 514	542,34
2003	2 233	1 210	184,54
2004	4 722	1 069	441,72

Zdroj: Vlastní výpočet

Ukazatel nás informuje o tom, kolikrát celkový efekt reprodukce převyšuje úrokové platby. Výše úroků a jejich podíl na zisku je důležitým ukazatelem finanční stability podniku. Ukazatel se má pohybovat okolo 300 %, což není splněno ani v jednom případě. V roce 2003 jsou úroky kryty téměř dvakrát, což je hluboko pod touto hranicí. V roce 2002 jsou úroky kryty téměř 5,5krát výší výdělků a v roce 2004 je to téměř 4,5krát. Je to dáno vysokým objemem provozního zisku vzhledem k výši úroků.

Ukazatele likvidity**Běžná likvidita**

$$BL = OA / KZ$$

Tab. 20. Ukazatel běžné likvidity

Rok	Oběžná aktiva (v tis. Kč)	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	BL
2002	67 015	34 736	1,93
2003	61 926	29 929	2,07
2004	65 175	32 168	2,03

Zdroj: Vlastní výpočet

Protože za optimální poměr je často považována hodnota 1,5 – 2,5, můžeme říci, že je družstvo schopno uspokojovat své věřitele.

Pohotová likvidita

$$PL = (OA - ZAS) / KZ$$

Tab. 21. Ukazatel pohotové likvidity

Rok	Oběžná aktiva (v tis. Kč)	Zásoby (v tis. Kč)	Krátkodobé záv. (v tis. Kč)	PL
2002	67 015	41 054	34 736	0,75
2003	61 926	39 044	29 929	0,76
2004	65 175	41 218	32 168	0,74

Zdroj: Vlastní výpočet

Ve srovnání s předchozím ukazatelem se ukazatel pohotové likvidity považuje za mnohem praktičtější. Je také výhodné vzájemně porovnat oba ukazatele.

Jestliže se podíváme na hodnoty pohotové likvidity vidíme, že jsou podstatně nižší než hodnoty likvidity běžné.

Z tohoto důvodu můžeme usoudit, že nadměrnou část oběžných aktiv tvoří zásoby a to zejména výrobky, zvířata a materiál. Nedokončená výroba tvoří asi 1/3 hotových výrobků.

V tomto případě podnik není schopen se vyrovnat se svými závazky a měl by prodat část svých zásob.

Peněžní likvidita

$$PENL = FM / KZ$$

Tab. 22. Ukazatel peněžní likvidity

Rok	Finanční majetek (v tis. Kč)	Krátkodobé záv. (v tis. Kč)	PENL
2002	3 436	34 736	0,10
2003	1 996	29 929	0,07
2004	2 163	32 168	0,07

Zdroj: Vlastní výpočet

Peněžní likvidita znamená schopnost uspokojit věřitele zaplacením jejich závazků pomocí hotovosti. Doporučená hodnota by se měla pohybovat v intervalu okolo 0,2 – 0,5.

Vidíme, že hodnota ukazatele je velmi nízká. Je to dáno zejména tím, že podnik má nízký stav peněžních prostředků. Větší část prostředků má uchovánu ve formě zásob a krátkodobých pohledávek.

Analýza soustav ukazatelů

Pyramidový rozklad

Jednotlivé ukazatele mají omezenou vypovídací schopnost. Proto se v praxi objevují pokusy uspořádat ukazatele do soustav. Při tomto rozboru je nejdůležitější stanovit pyramidu tak, aby vrcholným byl ten ukazatel, který chceme modifikovat. Jde o to, dát vybrané poměrové ukazatele do vzájemné souvislosti.

Rentabilita vlastního kapitálu

$$RCK = (Z/T) * (T/CA) * (CA/VK)$$

Na základě této rovnice bude sledovaná pyramida vypadat následovně:

Tab. 23. Pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu

Rok	Z / VK	Z / CA	CA / VK	Z / T	T / CA
2002	0,0560	0,0397	2,1097	0,3580	0,7423
2003	0,0334	0,0113	1,8960	0,0265	0,6648
2004	0,0284	0,0232	1,8708	0,0212	0,7135

Zdroj: Vlastní zdroj

Vztahy mezi jednotlivými ukazateli jsou definovány pomocí základních matematických operací. K rozkladu dochází modifikací ukazatelů na nižší stupeň.

V tabulce pyramidového rozkladu vlastního kapitálu vidíme, že se na jeho výši podílí jak rentabilita celkového kapitálu, tak ukazatel finanční páky.

Na pokles rentability v roce 2003 o 2,26 % měl vliv pokles rentability celkového kapitálu, pokles byl o 2,84 %, pokles ukazatele finanční páky o 21,37 %. Ukazatel finanční páky charakterizuje zadluženost podniku, tzn. Používání cizích zdrojů v podnikání. V roce 2003 je pokles cizích zdrojů o 13 712 tis. Kč.

Pokles rentability celkového kapitálu můžeme dále rozložit a analyzovat. Vidíme, že na tento poměrový ukazatel má vliv ziskovost tržeb a obrat celkových aktiv. Z modelu můžeme vyčíst pokles ziskovosti tržeb o 0,93 %, a také pokles rychlosti obratu zásob, které spadají pod oběžná aktiva a jsou tedy součástí rychlosti obratu celkových aktiv.

V roce 2004 z modelu rentability můžeme vyčíst pokles o 0,5 %. Z bližšího pohledu vidíme, že došlo k poklesu rentability celkového kapitálu a ke zvýšení zadluženosti cizích zdrojů. Cizí zdroje stouply o 1 826 tis. Kč oproti předešlému roku. Také u rentability tržeb vidíme pokles o 0,5 %. Ziskovost tržeb 2,12 % nám vyjadřuje, že z 1 Kč tržeb měl podnik v roce 2004 zisk asi 2 haléře. Pozitivní vliv má nárůst rychlosti obratu celkových aktiv.

Touto analýzou jsem došla k závěru, že družstvo může zvyšovat RVK tím, že zvýší rychlost obratu celkových aktiv, ziskovost tržeb a sníží potřebu cizích zdrojů.

Altmanův model

$$Z\text{-skóre} = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,420 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

Tab. 24. Altmanův model

Hodnota	2002	2003	2004
X ₁	0,1118	0,1165	0,1161
X ₂	0,0225	0,0149	0,0128
X ₃	0,1233	0,0352	0,0719
X ₄	0,4101	0,4789	0,5017
X ₅	0,7408	0,6635	0,7121
Z-skóre	1,4085	1,3090	1,4146

Zdroj: Vlastní výpočet

U Altmanova modelu se považuje za zdravý podnik ten, který dosahuje hranice 2,90 a více. Naopak hranice bankrotu je stanovena na úrovni 1,20 a méně. Z tabulky vyplývá, že vypočtené hodnoty leží mezi těmito dvěma hranicemi. Pro tohle rozmezí se doporučuje hlouběji zkoumat jednotlivé ukazatele. Otázkou však zůstává vypovídací schopnost aplikace tohoto modelu v českých podmínkách a proto se pokusíme o další hodnocení pomocí indexu IN.

Index IN pro zemědělství

$$IN = 0,24X_1 + 0,11X_2 + 21,35X_3 + 0,76X_4 + 0,10X_5 - 14,57X_6$$

Tab. 25. Index IN pro zemědělství

Hodnota	2002	2003	2004
X ₁	0,4669	0,5100	0,5178
X ₂	0,5996	0,203	0,4859
X ₃	0,8472	0,2421	0,4946
X ₄	0,5739	0,5231	0,5784
X ₅	0,1929	0,2069	0,2026
X ₆	0	0	0
IN	2,6805	1,6851	2,2796

Zdroj: Vlastní výpočet

U indexu IN se finanční zdraví hodnotí hranicí 2. Z tabulky je zřejmé, že v roce 2002 a 2004 je tato hranice splněna. Pouze v roce 2003 je vidět propad pod hranici 2, jehož hlavními důvody bude podle mého názoru výše prudké snížení zisku před úroky a zdaněním, které můžeme pozorovat u ukazatele X₂ a X₃. Přesto tento propad nedosáhl hodnoty 1, která se uvádí jako hranice pro podniky s finančními problémy.

Obecně řečeno, konstrukce indexu je velice složitý proces, závislý na řadě dílčích faktorů. Snažit se detailně analyzovat proč v daném roce vzrostl, či pokles, je velice náročné.

Návrh na zdokonalení systému financování ZDV Fryšták

Při pohledu na rozvahu můžeme vidět, že stav zásob je příliš vysoký (převážnou část tvoří zvířata a výrobky), jelikož družstvo má dostatečně velké skladovací prostory, ve kterých může některé druhy zásob skladovat pro případ, jejich cena vzroste. Musí však neustále sledovat situaci na trhu. Jestliže poptávka poklesne, klesnou i ceny a stane se, že výnosy pokryjí pouze náklady aniž by se vytvořil požadovaný zisk.

Pozitivně lze hodnotit poměr mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji, hlavně v letech 2003 a 2004. Podstatnou část cizích zdrojů tvoří dlouhodobé závazky související s nároky členů ještě z dob transformace družstva. Ve vypořádání těchto závazků by mělo družstvo pokračovat a tím snížit zadluženost.

Z výkazu zisků a ztrát vidíme nárůst tržeb v roce 2004. Jejich podíl však může družstvo zvýšit, a to zaměřením se na atraktivnější plodiny, které přinášejí větší zisky, nebo také získat nové odběratele.

Možné je také snížit náklady. Tohoto snížení lze dosáhnout prostřednictvím dodavatelů nabízejících lepší podmínky, nejen cenové, ale i platební.

Ukazatel rentability celkového kapitálu vyjadřuje zhodnocení celkového vloženého kapitálu, a má v průměru hodnotu 2,47 %. Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2002. Příčinou je vysoký výsledek hospodaření.

Výše zisku a tedy i rentability je ovlivněna státními dotacemi. Tyto dotace jsou poskytovány na mléko, na půdu (tzv. plošné dotace), na energetické plodiny, na osiva a na zelenou naftu. Zelenou naftou se rozumí veškerá nafta spotřebovaná v zemědělské prvovýrobě.

Rentabilita vlastního kapitálu dosahuje ve všech letech vyšších hodnot než rentabilita celkového kapitálu, což těší zejména věřitele, kterým se zhodnotily vložené prostředky.

Ukazatel aktivity ukazuje, že doba obratu celkového kapitálu se pohybuje v průměru na 509 dnech a má kolísavou tendenci.

Doba obratu zásob byla nejvyšší v roce 2003, ale má kolísavou tendenci, což je pozitivní. Doba obratu pohledávek je v porovnání s 30 denní splatností faktur poměrně vysoká. Pohybuje se na 55 dnech.

S dobou obratu závazků je na tom družstvo podstatně nejhůř. Průměrná hodnota je asi 82 dní. Porovnáme-li však tento ukazatel s dobou obratu pohledávek, zjistíme, že hodnota závazků je téměř 3krát vyšší, což je pro družstvo výhodné.

Ukazatel zadluženosti ukazuje, že družstvo bylo v letech 2002 – 2003 financováno asi z 50 % cizím kapitálem. V roce 2004 je to však 70 %. Hlavní část cizích zdrojů tvoří dlouhodobé závazky, které v sobě zahrnují nároky členů ještě z dob transformace. Postupně však dochází k jejich vypořádávání, a to povede ke snižování velikosti cizích zdrojů na hodnotu, která odpovídá obecným zásadám.

Ukazatel míry zadluženosti se v roce 2002 pohyboval nad hranicí 100 %, ale v letech 2003 - 2004 klesl pod tuto hranici, což je pozitivní.

Ukazatel úrokového krytí byl ovlivněn ziskem dosaženým ve všech letech. Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2002, kdy bylo družstvo schopno pokrýt nákladové úroky téměř 5,5krát.

Běžná likvidita je ovlivněna stavem zásob, a v podniku ZDV Fryšták je mezi úrovní 1,50 - 2,50, což znamená, že je družstvo schopno uspokojovat své věřitele.

Pohotová likvidita je ovlivněna hodnotou zásob.

Peněžní likvidita je velmi nízká, protože družstvo nemá dostatek hotových prostředků.

Vypočítané hodnoty Altmanova modelu nepřekročily hranici 2,90, která je považována za nejnižší pro podniky, které se těší finančnímu zdraví, přesto ale nebyly nižší než 1,20, kdy je podnik v bankrotu.

Aplikací indexu IN, který vznikl v českých podmínkách, a proto má možná pro družstvo lepší vypovídací schopnost, získáme hodnoty, které v letech 2002 – 2004 hodnotí družstvo jako finančně zdravé. V roce 2003 došlo k poklesu pod hranici finančního zdraví, přesto není velikost indexu pod hranicí bankrotu. Důvodem poklesu indexu v roce 2003 bylo podle mého názoru snížení zisku před úroky a zdaněním.

Ekonomická realita bohužel není jednoduchá a některá zjištění mohou mít víceméně pravděpodobnostní charakter. Přesto je lze použít pro základní finanční představu o finanční situaci družstva. Tyto zjištěné skutečnosti by bylo možné dále rozvíjet na základě podrobnějších informací obchodního prostředí družstva, znalostí specifických pro obor

zemědělství a dalších teoretických základů. A to i s ohledem na státní politiku, která nemalou měrou ovlivňuje hospodaření družstva a na možné důsledky, které vyplynou vstupem naší republiky do Evropské Unie.

Při formulaci závěrů jsem vycházela z teoretických znalostí a podkladů, které jsem obdržela od ZDV Fryšták.

ZÁVĚR

Smyslem mé bakalářské práce bylo zhodnotit pomocí finanční analýzy situaci v podniku ZDV Fryšták a navrhnout případná řešení ke zdokonalení finanční situace. Při vypracování jsem vycházela ze zadání a potřeb podniku.

V teoretické části jsem charakterizovala pojmově finanční analýzu, jako základní nástroj posouzení finanční situace podniku. Poskytuje metodická východiska pro analýzu jednotlivých ukazatelů, jejich hodnoty z rozvahy v výkazu zisků a ztrát. Pro posouzení finanční situace modeluji jen ty finanční ukazatele, které jsem ve své práci použila.

V prvních kapitolách analytické části mé bakalářské práce jsem se zabývala stručnou charakteristikou podniku ZDV Fryšták.

V další část je vyhrazena pro rozbor nejdůležitějších skupin ukazatelů. Hledala jsem jejich vzájemné vztahy a principy jejich vypovídacích schopností. Ukazatele jsem rozdělila do několika skupin podle způsobu hodnocení finanční situace. V závěru své práce jsem celkově zhodnotila, jak si podnik ZDV Fryšták stojí po finanční stránce a pokusila se navrhnout doporučení pro zlepšení finanční situace.

RESUMÉ

Main aim of my thesis is to provide diagnosis of the financial situation of the Farming cooperatives owners Fryšták, to identify main problems and to propose several suggestions for its possible improvement.

Farming co-operative owners Fryšták counts among the prosper firms in the region Zlín in the area of agriculture. The part FCO Fryšták is not only agricultural production, but also ancillary production which include:

- repair agricultural cars
- wood production
- bakery and business activities

The main activities of agricultural business co-operative is the production of milk. The animal production has served as securing feeders for breeding beef and pigs.

The FCO Fryšták we can find 9 km from Zlín. It is a part of natural park Hostýn hills.

The FCO Fryšták was founded in 1990 dividing old FC Fryšták, which was taken over to produce basic and material equipment. Since 1992 cooperative society has remained the same, only the volume of production was changed. Animal production went up capacity of produce.

FCO Fryšták has farmed on the area 1 264 hectare of agricultural land and for that 1 140 hectare is arable soil.

Once in main means of production is the vegetable production which is directed on the cultivation of cereals.

Animal production has large extent with a direct on the breeding of cows with a high milk production.

In my thesis I started with the introduction of the cooperative then I continued with the theoretical part about financial analysis. The last part was devoted to the practical analysis. My financial analysis was based on four main indexes: index of viability, business activity, state of indebtedness and liquidity. I also did an analysis of a balance-sheet and a financial statement of profits and losses. Materials used for my analysis were a balance-sheet, a financial statement of profits and losses. Analysis was done for period 2002 – 2004.

I tried to suggest some recommendations. I suggested that the cooperation should continue with reducing the indebtedness. So it would improve the indebtedness of own fortune. The financial situation could get better by growing some attractive plants. It would also be possible to increase yield by using processing of compost for big and small customers. The financial situation could also be improved by reducing costs especially reduction of material consumption and its better use would be fine. The management should concentrate on purchase of materials from suppliers offering best price and terms of payment and delivery.

In accordance with my results I arrived at a conclusion that the financial situation is very good. But it is not possible to take it for granted because the main cause of success are favourable natural conditions.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1995. 159 s. ISBN 80-85603-80-2.
- [2] GRŮNWALD, R., *Finanční analýza – metody a využití*. 1. vyd. Praha: VOX Konsult, 1995. 80 s. ISBN 80-7079-257-4.
- [3] GRŮNWALD, R., TERMER, T., HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování*. 1. vyd. Praha: Nad zlato, 1992. 110 s. ISBN 80-900383-8-7.
- [4] HIGGINS, R., *Analýza pro finanční management*, Praha: Grada Publishing, 1997. 130 s. ISBN 80-7169-404-5
- [5] KONEČNÝ, M. *Finanční analýza a plánování – Kurz celoživotního vzdělání*. 2. vyd. Brno: Fakulta podnikatelská VUT, 1997. 63 s. ISBN 80-214-0804-9.
- [6] PAVELKOVA, D. *Řízení podnikových financí*. 1. vyd. Zlín: Fakulta managementu ekonomiky UTB, 2001. 213 s. ISBN 80-7318-020-0.
- [7] REZKOVÁ, J. *Finanční analýza účetních dat v praxi*. Praha: Bilance, 1995. 45 s. ISBN 80-85626-13-6.
- [8] SYNEK, M. a kol., *Manažerská ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996. 456 s. ISBN 80-7169-211-5.
- [9] VALACH, J. a kol., *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
- [10] VOSOBA, P. a kol. *Řízení podnikových financí*. 1. vyd. Praha Ekopress, 1998. ISBN 80-86119-05-X

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČPK	čistý pracovaný kapitál
ČPP	čisté pohotové výrobky
ČPPFF	čisté peněžní pohledávkové finanční fondy
RCK	rentabilita celkového kapitálu
RVK	rentabilita vlastního kapitálu
RT	rentabilita tržeb
ROZAS	rychlost obratu zásob
DOZAS	doba obratu zásob
ROZAV	rychlost obratu závazků
DOZAV	doba obratu závazků
ROPOHL	rychlost obratu pohledávek
DOPOHL	doba obratu pohledávek
ROCK	rychlost obrat celkového kapitálu
DOCK	doba obratu celkového kapitálu
ZUD	zisk před úroky a zdaněním
CA	celková aktiva
Z	zisk po zdanění
VK	vlastní kapitál
T	tržby
ZAS	zásoby
POHL	pohledávky
ZAV	závazky
CK	celkový kapitál
CZ	cizí zdroje
UVK	ukazatel věřitelského rizika
KS	koeficient samofinancování
MZVK	míra zadluženosti vlastního kapitálu
ÚK	úrokové krytí
BL	běžná likvidita
OA	oběžná aktiva
PENL	peněžní likvidita

SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Graf 1. Vývoj aktiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Graf 2. Vývoj pasiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Graf 3. Vývoj vybraných položek výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Graf 4. Vývoj vybraných položek nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Graf 5. Srovnání výsledků hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Graf 6. Výsledky hospodaření za účetní období v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Obr. 1. Grafické rozložení rentability vlastního kapitálu

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tab. 1. Počet zaměstnanců k 31.5. 2004

Tab. 2. Věková struktura zaměstnanců

Tab. 3. Struktura rostlinné výroby v roce 2003

Tab. 4. Struktura živočišné výroby v roce 2003

Tab. 5. Odběratelé

Tab. 6. Vývoj aktiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. 7. Vývoj pasiv v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. 8. Vývoj vybraných položek výnosů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. 9. Vývoj vybraných položek nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. 10. Ukazatel rentability celkového kapitálu

Tab. 11. Ukazatel rentability vlastního kapitálu

Tab. 12. Ukazatel rentability tržeb

Tab. 13. Ukazatelé rychlosti a doby obratu zásob

Tab. 14. Ukazatelé rychlosti a doby obratu pohledávek

Tab. 15. Ukazatelé rychlosti a doby obratu závazků

Tab. 16. Ukazatelé rychlosti a doby obratu celkového kapitálu

Tab. 17. Koeficient samofinancování

Tab. 18. Ukazatel míry zadluženosti vlastního kapitálu

Tab. 19. Ukazatel úrokového krytí

Tab. 20. Ukazatel běžné likvidity

Tab. 21. Ukazatel pohotové likvidity

Tab. 21. Ukazatel peněžní likvidity

Tab. 23. Pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu

Tab. 24. Altmanův model

Tab. 25. Index IN pro zemědělství

SEZNAM PŘÍLOH

Seznam příloh je přiložen v elektronické podobě.

P I	Rozvaha za rok 2002
P II	Rozvaha za rok 2003
P III	Rozvaha za rok 2004
P IV	Výkaz zisků a ztrát za rok 2002
P V	Výkaz zisků a ztrát za rok 2003
P VI	Výkaz zisků a ztrát za rok 2004

